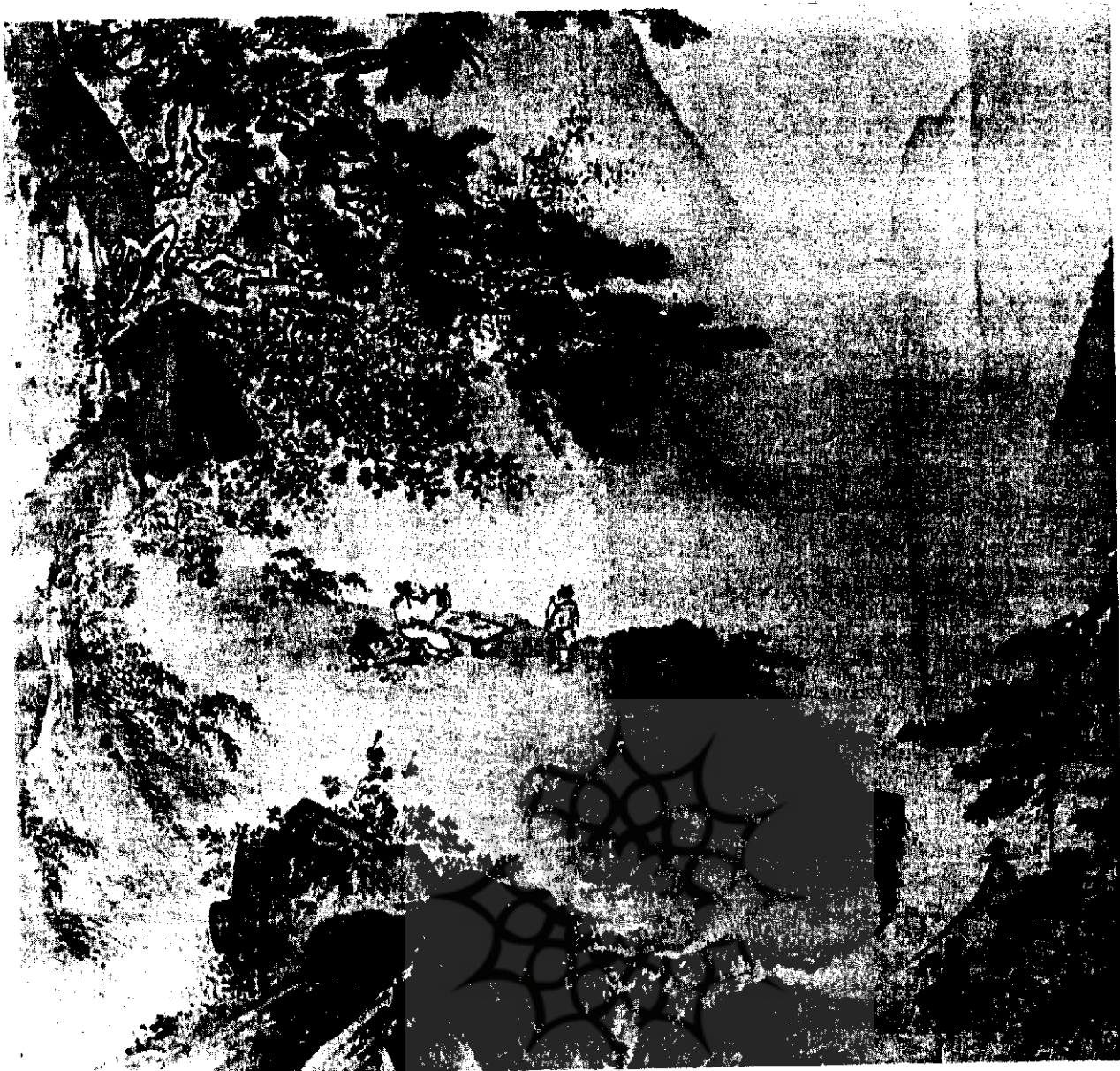

شاعری خیره به ماه

از نظر هسیود، شاعران همردیف حکمرانان خردمند و محبوب بودند. نظامی شاعر فارسی‌زبان نیز در جایی گفته است که در بهشت، نخست پیامبران در مقابل خداوند قرار می‌گیرند و سپس شاعران. چینی‌ها که دیرینه‌ترین تمدن مردمان جهان را دارند همواره احترام فوق‌العاده‌ای برای شعرا قائل بوده‌اند. و در تابلوهای نقاشان چینی اغلب شاعری غرق در تفکر درباره طبیعت به چشم می‌خورد. چینی‌ها هم چنین هنگام رفتن به طبیعت لذتبخش و آرام، غالباً شعرهایی را زیر لب زمزمه می‌کردند تا حال و هوای فکری مناسبی برای تماشای طبیعت در خود ایجاد کنند.

در این دو نقاشی شعرا یا فلاسفه‌ای به چشم می‌خورند که به جلوه‌های طبیعت خیره شده‌اند. این نقاشی‌ها که بر روی ابریشم کشیده شده‌اند، اثر مایوان نقاش دربار امپراتوران چین در قرن سیزدهم است. در این دو تصویر، شاعران یا فیلسوفان یادشده در کوهساران به چشم می‌خورند. یکی از آنان به ماه خیره شده است و خدمتکارش بی‌آنکه مزاحم او باشد در کنار او به چشم می‌خورد. شخص دیگر آنچنان با طبیعت آمیخته و یکی شده است که با نوشیدن باده خود را

باید «تارک اصلی» را یافت و سپس هر چیز دیگری را بر طبق آن در نظر آورد. وی می‌افزاید وقتی که به صخره‌ها و درختان می‌پردازید، ابتدا باید به کاج بلند و کهنی بیندیشید که می‌توان «استاد پیر» نامیدش. این استاد پیر هم‌چون پیرمغان به شما کمک می‌کند تا دربارهٔ جزئیات کوچک‌تری از قبیل سنگ‌ها و گیاهان و نحوهٔ قرارگرفتن آن‌ها به نتیجهٔ مشخصی برسید. در هر یک از این دو تابلو نیز «استادی پیر» به چشم می‌خورد، کم‌این‌که در یکی از این تابلوها سه کاج سوزنی در فضایی ملامال از سکوت سر به پایین آورده‌اند.

هرچه بیش‌تر مسحور ماه می‌کند. البته در تصویر چاپ‌شده در این جا ماه معلوم نیست زیرا آنچه می‌بینید صرفاً شامل نیمی از این تابلو است. به نظر می‌رسد این دو همان حرفی را می‌زنند که یکی از شعرای چینی قرن دوازدهم گفته بود: «حال که اندکی از خواندن کتاب فراغت یافته‌ام، مشغول خواندن کوهسارانم».

نقاشان چین باستان از قواعدی پیروی می‌کردند که به گمانشان به مدد آن‌ها می‌توانستند روح راستین مناظر طبیعی را بیابند و به آن راه یابند. یکی از پیش‌کسوتان نقاشی چینی به نام کائو هسی در کتابی به نام پیام جنگل‌ها و رودها می‌گوید که در منظرهٔ یک کوه نخست